

Національний
Екологічний
Центр України

HEINRICH
BÖLL
STIFTUNG
КИЇВ

Представництво Фонду імені Гайнріха Бьолля в Україні разом із Національним екологічним центром України, громадською організацією «Екоклуб» і Міжнародною благодійною організацією «Екологія-Право-Людина» мають честь запросити Вас узяти участь у конференції на тему:

Енергетична безпека України: виклики геополітичної кризи Експертний аналіз можливостей вирішення питання енергетичної незалежності України

Час: 10 червня 2014 року, початок о 09.30

Місце: Київ, Великий конференц-зал НАН України,
секційна зала, вул. Володимирська, 55, 3 поверх

Для України, яка де-факто перебуває у військовому конфлікті з Російською Федерацією, очевидним є також і загострення україно-російського економічного конфлікту, в якому найбільш уразливим місцем є енергетична система країни.

Україна стоїть на порозі великої енергетичної кризи, яка характеризуватиметься передусім значним подорожчанням природного газу з Росії та навіть можливою зупинкою його постачання. Також очікуваними є зупинка поставок нафтопродуктів із країн Митного союзу, відмова від поставок ТВЕЛів для українських АЕС, відмова від зберігання відпрацьованого ядерного палива на території Росії й інші форми прояву конфлікту.

Крім того, сьогодні важко спрогнозувати, чим закінчаться події в Східній Україні – в найгіршому випадку Україна втратить великі поклади кам'яного вугілля в Донбасі та поклади сланцевого газу на межі Донецької та Харківської областей. Так, уже було втрачено поклади вуглеводородів на Чорноморському шельфі та потужності вітроенергетики й фотовольтаїки в Криму. Таким чином ресурсна база української енергетики значно скорочується.

На даний момент енергетична система України виявилася неготовою до гнучких і швидких реакцій у відповідь на загрози геополітичного та економічного характеру. Ціни на енергоносії для споживачів поки стримуються штучно, та невдовзі будуть безальтернативно підвищені. Самі об'єкти енергетичної системи, в тому числі й атомні енергоблоки, фізично зношені й потребують негайної модернізації. Енергосектор вимагає невідкладних реформ, особливо в рамках зобов'язань перед Європейським Енергетичним співтовариством (ЄЕС).

Росія є основним імпортером природного газу, що використовується на потреби промисловості й ТЕС. Вона є також одержувачем відпрацьованого ядерного палива. Все ще не знайдено заміників російським ТВЕЛам для українських атомних станцій. При цьому ймовірність рятівних і вчасних західних інвестицій невисока.

Жоден із цих ризиків припинення співпраці з Росією не був би критичним, якби попередня енергетична політика України була більш збалансованою, економічно- та енергоефективною й спрямованою на вирішення викликів у рамках стратегічних національних інтересів, а не ситуативної політичної вигоди.

Крім того, енергетика була й нажалі лишася найбільш непрозорою та корумпованою галуззю економіки в Україні. Це значно ускладнює її реформування та співпрацю із ЄЕС.

Саме зараз Україна повинна як ніколи оперативнo переорієнтуватися на швидкі прогресивні рішення й почати грати на випередження. Головним завданням для уряду та громадськості в Україні залишається знаходження оптимального (з економічної, політичної, геополітичної, соціальної, екологічної точок зору) енергетичного балансу як у коротко-, так і в середньо- й довгостроковій перспективі.

Ця конференція ставить перед собою мету розглянути ці та інші питання, які могли б об'єктивно розкрити можливості виходу України з теперішнього енергетичної кризи.

Програма:

09.30 - 10.00	Реєстрація учасників
10.00 - 10.15	Вітальне слово Олександр Тодійчук , заступник голови правління НАК "Нафтогаз України" Кирило Савін , керівник представництва Фонду імені Гайнріха Бьолля в Києві
10.15 - 12.00	Секція 1: Енергетична незалежність України. Втримати енергетичний баланс за нових геополітичних умов.

Загострення конфлікту з Росією різко зменшує шанси для енергетичної системи України залишити за собою ту структуру, яка була в останні десятиріччя, - її вона отримала ще від радянських часів і користувалася нею досі. Нова влада має оперативно зреагувати й переглянути енергетичну політику з метою мінімізації втрат і ризиків, а також подбати про можливості для подальшого безпечного, економічно ефективного, екологічно прийняттого, геополітично збалансованого енергозабезпечення країни.

Чи можна з технічної точки зору уявити на сьогодні енергетичний баланс України без енергоносіїв з Росії? Що це буде означати для якості життя громадян і громадян України?

Чи готова нова влада в Україні до прозорих і вільних від корупції схем роботи в сфері енергетики? Чи готова вона вести перемовини про допомогу Європейського Союзу?

Який вигляд матиме енергетичний баланс України за нових геополітичних умов у Східній Європі?

Чи означає енергетична незалежність України необхідність спиратися виключно на власні енергетичні ресурси?

Доповідачі	Михайло Гончар , директор енергетичних програм центру «Номос», Київ Артур Денисенко , координатор енергетичної програми Національного екологічного центру України, Київ Лілія Млінарнич , експертка з питань енергетики, Київ Катерина Боско , дослідниця, Інститут вивчення Східної Європи, Бремен
Модерація	Кирило Савін , керівник представництва Фонду імені Гайнріха Бьолля в Києві

12.00 - 12.30 Перерва на каву та чай

12.30 - 14.00 **Секція 2: Газове питання: тотальна залежність від Росії. Але чи є сланцевий газ альтернативою?**

Наразі очікуваний обсяг видобутку природного газу традиційним способом може забезпечити хіба витрати на комунальне господарство. Наявні родовища виснажуються, нові майже не відкриваються. Розраховувати на сланцевий газ можна лише в перспективі – попри урядову підтримку його видобутку, попереду ще довгий шлях геологічних розвідок, екологічних оцінок, пошуків інвестицій. Питання реверсних поставок газу також залежить від політичного тиску Росії на потенційні країни - постачальниці.

Який вибір має зробити влада? Чи є газовий конфлікт виразом чи викликом для України?

Чи має уряд дбати про забезпечення дешевим газом промислових об'єктів у руках українських олігархів? Чи він має сконцентруватись на забезпеченні газом за прийнятними цінами населення та комунального господарства?

Які перспективи та строки побудови LNG-терміналу в Одесі? Чи вирішить цей термінал проблеми України з газопостачанням?

Чи є сланцевий газ реальною альтернативою поставкам природного газу з Росії? Чи готові американські корпорації інвестувати в розробку родовищ в умовах політичної й економічної нестабільності України?

Доповідачі **Олександр Нарбут**, президент Київського інституту енергетичних досліджень, Київ
Софія Шутяк, юристка в енергетичній сфері, МБО “Екологія-Право-Людина”, Львів
Генадій Рябцев, замісник директору Науково-технічний центр «Психея», Київ
Дмитро Науменко, Німецька консультативна група, Київ

Модерація **Андрій Мартинюк**, Голова Ради МГО «Екоклуб», Рівне

14.00 - 15.00 Перерва на обід

15.00 - 17.00 **Секція 3: Джерела виробництва тепло- та електроенергії: атомна енергія, сланцевий газ, відновлювальні джерела чи енергоефективність? Чи можна їх поєднати?**

Енергетична безпека будь-якої країни ґрунтується на таких основних факторах як диверсифікація вироблення й імпорту енергоносіїв та належний рівень енергозабезпечення і енергоефективності. Теперішній курс українського уряду на отримання енергетичної незалежності враховує хіба що частину цих факторів. Влада наразі говорить про два основні вектори розвитку енергетики – створення нових потужностей атомної енергетики та інтенсивний видобуток сланцевого газу. Зважаючи на те, що ядерне паливо для українських АЕС на сьогодні виготовляється в Росії, недоречно говорити про добудову двох атомних блоків як про передумову енергетичної незалежності.

Видобуток сланцевого газу, з урахуванням всіх потенційних витрат і ризиків, є дискусійним питанням для експертів уже тривалий час. Тому саме енергоефективність стає альтернативним допоміжним шляхом, яким у свій час скористалися багато розвинених країн – сьогодні Україна має у 2-3 рази вищу енергоемність ВВП, ніж країни ЄС.

Україні варто обрати ефективний і безпечний курс розвитку енергетичного сектору, враховуючи не лише теперішні геополітичні виклики, але й довгострокову перспективу.

Які конкретні законодавчі регулювання має прийняти уряд України для впровадження заходів із енергозбереження та енергоефективності?

Які принципи державної політики в сфері енергоефективності відповідатимуть нагальним потребам кризового часу?

Чи має Україна повністю відмовитись від співпраці з Росатомом в експлуатації власних АЕС (передусім з поставки ТВЕЛів)? Що означатиме це для атомної енергетики України? Це особливо актуально з огляду на той факт, що строк проектної експлуатації багатьох з українських реакторів спливає до 2020 року.

Чи означає окупація Криму Росією та великі політичні проблеми братів Ключових в Україні та ЄС фактичне згорання проектів зі встановлення потужностей відновлювальних джерел енергії? Чи має майбутнє «Зелений тариф» в Україні?

Які інструменти впливу варто використовувати державі для належного рівня енергоефективності? Наскільки ефективними можуть бути фінансування теплоізоляції приміщень державного сектору, підняття тарифів для населення чи більш жорсткі вимоги для енергоефективності в промисловості? Яким чином треба планувати нову енергетичну стратегію України, щоб враховувати проблеми зміни клімату та міжнародні зобов'язання по їх скороченню в рамках угод ООН?

Доповідачі **Тобіас Мюнхмайер**, енергетичний експерт, Greenpeace Німеччина, Берлін
Олексій Корчмит, заступник директора Департаменту стратегічного планування та розвитку у сфері комунальних послуг, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг
Крістіана Хагенедер, директорка проектів по енергоефективності, Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ), Київ
Святослав Павлюк, Заступник виконавчого директора польсько-української фундації ПАУСІ, Київ
Олег Савицький, координатор програми по екологізації енергетики,

НЕЦУ, Київ

Модерація

Олена Рибак, Член Ради Європейсько-українського енергетичного агентства

Конференція звершиться фуршетом для учасниць й учасників.

Робочі мови - українська та англійська з синхронним перекладом.

Для участі у конференції просимо Вас заповнити реєстраційну форму: <http://info.boell.org.ua/registration/index.php>

Інформаційні партнери:

Відвідайте сторінку, присвячену енергетичній трансформації в Німеччині. Тепер вона доступна й російською мовою <http://energytransition.de/2013/03/ru/>.